

AB-Türkiye Bildirisi - Üç Yıllık Uygulama Bilançosu

15 Nisan 2019

AB - Türkiye Bildirisi 18 Mart 2016'da açıklandı.

18 Mart 2016'dan önce

1 Milyon
1,152

Ege adalarına son 12 ayda ulaşanların sayısı
Ege'de son 12 ayda hayatını kaybedenlerin sayısı
(Nisan 2015-Mart 2016)

18 Mart 2016'dan sonra

26,000
81

Takip eden 12 ayda Ege adalarına ulaşanların sayısı
Takip eden 12 ayda Ege'de hayatını kaybedenlerin sayısı

84,210
1,806

Takip eden 33 ayda Yunan adalarına ulaşanların sayısı
Ulaşanlardan bu bildiri uyarınca Türkiye'ye geri
gönderilenlerin sayısı
(yüzde 2)

322

2018'de geri gönderilenlerin sayısı

61,750

Aralık 2018 itibarıyla Yunanistan makamları nezdinde
derdest sığınma başvurusu sayısı

2017 ve 2018'de kişi başına düşen sığınma başvurusu sayısında AB birincisi Yunanistan.

İçindekiler

Yunanistan'a Türkiye'den deniz yoluyla ulaşanlar.....	3
Ege: Ölüm denizi	5
Türkiye'ye geri gönderilenlerin sayısında azalma	6
Yunanistan'da uygulanan sığınma prosedürleri.....	8
Adalara dair.....	9
Adalarda devam eden kabül ve barınma sorunları	12
Ana karaya transferler	13
Yunanistan'dan AB içerisinde yeni yerleşim yerlerine gönderilenler	14
Yunanistan'a göç yönetimi alanında sağlanan büyük çaplı destek	15
Dublin Tüzüğü'nün Yunanistan'a yararı	18
Yunanistan'daki göçmenler nereye gitti?.....	19
Suriyelilerin Türkiye'den AB ülkelerine yeniden yerleştirilmesi	21
Türkiye'deki mülteciler için AB yardımı	21

Yunanistan'a Türkiye'den deniz yoluyla ulaşanlar

AB-Türkiye Bildirisi 20 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe girdi. Akabinde, Türkiye'den Yunan adalarına ulaşanların sayısında büyük bir azalma yaşandı. 2016'nın ilk üç ayında ulaşanların sayısı 151,000 kişi iken aynı yılın Nisan ve Aralık ayları arasında bu sayı 22,000'de kaldı.

Yunanistan'a Türkiye'den deniz yoluyla ulaşanların sayısı, 2014 - 2018 (BMMYK)¹

	Ulaşanların sayısı	Günlük ortalama
2014	41,038	112
2015	856,723	2,347
2016 (Bildiri öncesi)	151,452	1,683
2016 (Bildiri sonrası)	21,998	80
2017	29,718	81
2018	32,494	89
Bildiri sonrası	84,210	84

Son beş yılda deniz yoluyla ulaşanların sayısına bakalım. Nisan 2015 - Mart 2016 arasındaki on iki aylık dönemdeki artış dikkat çekici:

Yunanistan'a her ay deniz yoluyla ulaşanların sayısı, 2014 - 2018 (BMMYK)²

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	955	1,694	67,415	1,393	1,633	1,851
Şubat	1,001	2,873	57,066	1,089	1,256	1,486
Mart	1,501	7,874	26,971	1,526	2,441	1,904
Nisan	1,257	13,556	3,650	1,156	3,032	
Mayıs	1,703	17,889	1,721	2,110	2,916	
Haziran	3,198	31,318	1,554	2,012	2,439	
Temmuz	3,927	54,899	1,920	2,249	2,545	
Ağustos	6,742	107,843	3,447	3,584	3,197	
Eylül	7,454	147,123	3,080	4,886	3,960	
Ekim	7,432	211,663	2,970	4,134	4,073	
Kasım	3,812	151,249	1,991	3,215	2,075	
Aralık	2,056	108,742	1,665	2,364	2,927	
Toplam	41,038	856,723	173,450	29,718	32,494	5,241

Bu sayılardan 2017'den (29,718) 2018'e (32,494) nispeten sınırlı bir artış yaşandığı anlaşılıyor.

Deniz yolu ile adalara gelenler arasında en kalabalık grup Afganlar. Onları Suriyeliler ve Iraklılar takip ediyor.

¹ BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 15 Mart 2019.

² BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 15 Nisan 2019.

Yunanistan'a deniz yoluyla ulaşanların sayısı, 1 Ocak 2018 - 31 Ocak 2019 (BMMYK)³

Uyruk	Ulaşanların sayısı
Afganistan	9,788
Suriye	8,090
Irak	6,018
Demokratik Kongo	2,013
Filistin	1,896
İran	587
Cezayir	390
Vatansız	300
Pakistan	282
Kuveyt	73
Diğer	4,908

2018'de deniz sınırlarında durum sabit kalırken kara sınırları için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Türk-Yunan kara sınırını aşanların sayısı 2017'de 6,600, 2018'de ise 18,000. Bu düzensiz göç dalgası AB-Türkiye Bildirisi'nin kapsamında değil.

Yunanistan'a deniz yolu veya kara yoluyla ulaşanların sayısı, 2014 - 31 Mart 2019 (BMMYK)⁴

	Deniz	Kara	Toplam
2014	41,038	2,280	43,318
2015	856,723	4,907	861,630
2016	173,450	3,784	177,234
2017	29,718	6,592	36,310
2018	32,494	18,014	50,508
2019 (-Mart)	5,241	2,886	8,127

Kara sınırlarını yasadışı yollarla geçenler arasında en büyük grup -toplam geçişlerin yaklaşık üçte birini gerçekleştiren- Türkler. Onları Suriyeli ve Iraklılar takip ediyor.⁵

³ BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 15 Şubat 2018.

⁴ BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 15 Mart 2019.

⁵ Frontex, [2019 risk analizi](#), 20 Şubat 2019, s. 43.

Ege: Ölüm denizi

2015'te Ege'de hayatını kaybedenlerin sayısının 803 kişi olduğu varsayılıyor. 2016'nın ilk üç ayında, yani AB-Türkiye Bildirisi'nden önceki dönemde, denizde ölen sayısı ise 366.

2018'de bu sayı 167. Büyük insan kaybı yaşanan üç kazanın yanı sıra (Mart ayında 19, Temmuz'da 44, Ekim'de 34 kişi) 16 tane de nispeten daha küçük kaza gerçekleştiğini belirtelim.⁶

Her ay Doğu Akdeniz'de hayatını kaybedenlerin sayısı, 2016 - 2018 (UGÖ)⁷

	2014	2015	2016 Bildiri öncesi	2016 Bildiri sonrası	2017	2018
Ocak	12	0	275	-	1	0
Şubat	0	9	46	-	1	1
Mart	9	8	45	-	11	19
Nisan	0	14	-	10	24	0
Mayıs	0	0	-	0	0	16
Haziran	0	6	-	0	0	10
Temmuz	25	24	-	7	8	50
Ağustos	0	29	-	3	0	10
Eylül	0	190	-	27	1	12
Ekim	0	220	-	2	0	38
Kasım	0	98	-	14	15	11
Aralık	0	205	-	5	1	0
Toplam	46	803	366	68	62	167

⁶ Uluslararası Göç Örgütü, Kayıp Göçmenler Projesi, [Veri seti 2018](#), erişim tarihi 11 Mart 2018.

⁷ Uluslararası Göç Örgütü, Kayıp Göçmenler Projesi, [Akdeniz](#), erişim tarihi 5 Mart 2019.

Türkiye'ye geri gönderilenlerin sayısında azalma

Mart 2016'nın ilk iki haftasında, yani AB-Türkiye Bildirisi öncesi dönemde, Türkiye'nin geri kabûl ettiği insan sayısı 386.

Nisan 2016 - Aralık 2018 arasında, AB-Türkiye Bildirisi çerçevesinde 1,806 geri kabûl var. Bu, aynı dönemde adalara ulaşan 84,210 mülteci ve göçmenin yüzde 2'sine mütekâbil.⁸ En fazla geri kabûl (386 kişi) Nisan 2016'da.

Tüm 2018 boyunca ise sadece 322 geri kabûl var. 322, oransal olarak, 2018'de adalara ulaşanların yüzde 1'inden azına denk bir sayı...

Yunanistan'dan Türkiye'ye her ay geri gönderilenlerin sayısı, 2016 - 2019 (BMMYK)⁹

	2016	2017	2018	2019
Ocak	-	64	47	15
Şubat	-	34	23	13
Mart	-	45	29	
Nisan	386	150	18	
Mayıs	55	87	29	
Haziran	27	48	20	
Temmuz	0	60	23	
Ağustos	16	18	17	
Eylül	94	29	48	
Ekim	139	57	17	
Kasım	31	75	40	
Aralık	53	16	11	
Toplam	801	683	322	28
Nisan 2016 - Aralık 2018 toplamı:			1,806	

Geri gönderilenlerin çoğunluğunu (yüzde 39) Pakistanlılar oluşturuyor. Onları Suriyeliler (yüzde 19) ve Cezayirliiler (yüzde 11) takip ediyor. Geri gönderilenlerin yüzde 91'i erkek.¹⁰ Bu 1,806 kişinin yüzde 58'i sığınma başvurusu *yapmamış* veya başvurusunu geri çekmiş.¹¹

⁸ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#).

⁹ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#), [28 Şubat 2019](#) ve [31 Ocak 2019](#).

¹⁰ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#)".

¹¹ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#)".

Yunanistan'dan Türkiye'ye geri gönderilenler, Nisan 2016 - Aralık 2018 (BMMYK)¹²

Uyruk	Geri gönderilenlerin sayısı
Pakistan	703
Suriye	337
Cezayir	198
Afganistan	102
Bangladeş	99
Irak	77
Fas	51
İran	48
Mısır	20
Nijerya	18
Diğer	153
Toplam	1,806

Adalara ulaşanlar arasında ilk üç sırada yer alan ülkelerin vatandaşları (Suriyeliler, Afganistanlılar ve Iraklılar) için Türkiye'ye geri gönderilme olasılığı yüzde 1 seviyesinde.

Yunanistan'a deniz yoluyla ulaşanlar ve Türkiye'ye geri gönderilenler, Nisan 2016 - Aralık 2018 (BMMYK)¹³

Uyruk	Ulaşanların sayısı	Geri gönderilenlerin sayısı	Olasılık
Suriye	26,803	337	% 1.3
Afganistan	15,226	102	% 0.7
Irak	13,973	77	% 0.6
Pakistan	3,805	703	% 18.0
Cezayir	2,752	198	% 7.2
İran	2,121	48	% 2.3

337 Suriyeliden ikinci derecede sığınma başvuruları “incelemeye alınamaz” bulunduğu için, yani, Türkiye bu kişiler açısından güvenli üçüncü ülke ilân edildiği için geri gönderilenlerin sayısı 36.¹⁴

Türkiye’de hâlihazırda tahminî 3.6 milyon Suriyelinin geçici koruma altında olduğunu hatırlatalım.

¹² BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#)”.

¹³ Hesaplama da kullanılan veriler için: BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 5 Mart 2018; BMMYK, [Yunanistan - Deniz yoluyla ulaşanlara dair gösterge panosu, Ocak 2019](#); BMMYK, [Yunanistan - Deniz yoluyla ulaşanlara dair gösterge panosu, 2017](#); BMMYK, [2017'de Avrupa'ya ulaşan mülteci ve göçmenler](#); ve BMMYK, [Avrupa'ya ulaşan mülteci ve göçmenlere dair veriler - 22 Kasım 2017 \(ham veriler\)](#).

¹⁴ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#)”.

Yunanistan'da uygulanan sığınma prosedürleri

2011 tarihli bir kanun ile kurulan Yunan Sığınma Kurumu (YSK) 2013'te faaliyete geçti. Başvuru ve karar sayısı 2013'ten bu yana hızla arttı. Ancak YSK, karar mekanizmasını, başvurulardaki artış süratine paralel biçimde işletemediği için ilk derecede başvuruların neticelendirilmesini uzun sürüyor. Şöyle ki, karar süreci 6 ayı buluyor. İlaveten başvurunun yapıldığı tarih ile kaydedildiği tarih arasında geçen 3 ayı da bu süreye eklemek gerekiyor.¹⁵ Adalarda ise karar, kaydı takip eden 3 ayda çıkıyor.¹⁶

YSK verilerine göre şu anda toplam 61,570 derdest başvuru var.¹⁷

Sığınma başvuruları ve Yunanistan'da ilk derece kararları, 2013 - 2018 (YSK)¹⁸

Yıl	Başvuru sayısı	Karar sayısı
2013	4,814	2,337
2014	9,431	7,417
2015	13,187	10,447
2016	51,053	24,516
2017	58,642	44,931
2018	66,969	35,582
Toplam	204,096	125,230

2015 ve 2016'da alınan kararların çoğu, esas (başvuru sahibinin uluslararası koruma ihtiyacının değerlendirilmesi) üzerinden değil, incelemeye kabûl edilebilirlik (başvurunun Yunanistan tarafından incelenebilirliği ve dolayısı ile ilgili kişinin sığınma başvurusu için başka bir yere gönderilmesi ihtimâli) üzerinden verildi.

YSK, bu iki yıl zarfında, incelemeye kabûl edilebilirlik prosedürünü, 23,300 kişiyi AB içinde başka yerleşim yerlerine göndermek ve 10,400 kişiyi Dublin Tüzüğü uyarınca diğer üye devletlere transfer etmek için kullandı. YSK söz konusu kişilerin korunma ihtiyacını değerlendirmede. Sadece AB içinde yeni yerleşim yerlerine gönderilme veya Dublin Tüzüğü şartlarının (özellikle diğer AB ülkelerindeki aile fertleri ile birleşim amacıyla) olup olmadığına baktı.

Yunanistan'da ilk derece kararları, 2013 - 2018 (YSK)¹⁹

Yıl	Esastan	İncelemeye kabûl edilebilirlik	Toplam
2013	2,076	261	2,337
2014	5,964	1,453	7,417
2015	8,428	2,019	10,447
2016	9,285	15,231	24,516
2017	22,481	22,450	44,931
2018	30,748	4,834	35,582

¹⁵ Sığınma Bilgi Veri Tabanı (AIDA), [Yunanistan ülke raporu](#), Mart 2018.

¹⁶ ESI tarafından Mayıs 2018'de Yunanistan'da yapılan araştırma. Başvuru ve karar arasında geçen süre Midilli'de 62, Sakız'da 126, Sisam'da 55, İlyoz'da 70 ve İstanköy'de 65 gün. Kayıt gününden başvuru tarihine kadar geçen zaman da eklendiğinde ortalama 3 aylık bir bekleme süresinden bahsetmek mümkün.

¹⁷ Yunan Sığınma Kurumu, [İstatistikî veriler \(28.02.2019 itibarıyla\)](#).

¹⁸ Yunan Sığınma Kurumu, [İstatistikî veriler \(28.02.2019 itibarıyla\)](#).

¹⁹ Yunan Sığınma Kurumu, [İstatistikî veriler \(28.02.2019 itibarıyla\)](#).

Yunanistan’da esastan verilen olumlu/olumsuz karar yüzdesi çarpıcı bir gerçeği gözler önüne seriyor. İlk derece kararlarının 2017’de yarıdan fazlası, 2018’de ise yaklaşık yarısı olumsuz.

Yunanistan’da esastan verilen ilk derece kararlarının bilançosu, 2013 - 2018 (YSK)²⁰

Yıl	Karar sayısı	Olumlu	Oran
2013	2,076	322	16 %
2014	5,964	1,710	29 %
2015	8,428	3,994	47 %
2016	9,285	2,700	29 %
2017	22,481	10,348	46 %
2018	30,748	15,189	49 %

Adalara dair...

Adalarda YSK incelemeye Kabûl edilebilirlik prosedürü uyguluyor. Amaç, Dublin vak’alarını ve güvenli üçüncü ülke olarak Türkiye’ye geri gönderilebilecek sığınmacıları tespit. Kurum bunu yaparken sadece durumları hassasiyet arz etmeyen Suriyelilere odaklanıyor. Durumunun hassasiyet arz ettiği değerlendirilenler ise şunlar:

“a) Refakatçısı olmayan çocuklar, b) Engelliler ve tedavisi imkânsız veya ciddi bir hastalığı olanlar, c) Yaşlılar, d) Hamile kadınlar ve yeni doğum yapanlar, e) Çocuğu reşit olmayan yalnız ebeveynler, f) İşkence, tecavüz veya diğer psikolojik, fizikî ya da cinsel şiddet ve istismar türlerine maruz kalmış olanlar, post travmatik bozukluğu bulunanlar – özellikle bir tekne/bot batması sonrasında hayatta kalmış olanlar ile kurbanların yakınları, g) İnsan kaçakçılığı kurbanları.”²¹

Bu sığınmacılar bilâhare adadan ana karaya transfer ediliyor. Başvurusu da orada esastan inceleniyor.

7 Mayıs 2018’e kadar adalara ulaşmış ancak başvurusu incelemeye Kabûl edilmeme olasılığı bulunan 35,358 Suriyeliden hassas durumda ilân edilenlerin sayısı 26,150 (yüzde 68!). Dublin Tüzüğü uyarınca ve çoğunlukla da başka bir AB ülkesine akrabaları yaşadığı için o ülkeye transfer hakkı (aile birleşimi) tanınanların sayısı 5,378. Türkiye’ye geri gönderilmesi uygun Suriyeli sayısı ise 2,478 (yüzde 6).

21 Mart 2016 - 7 Mayıs 2018 arasında adalarda olan ve başvurularının incelenmesine yönelik olumsuz karar alınması muhtemel Suriyelilerin dağılımı (Avrupa Komisyonu)²²

Durumları hassasiyet arz ettiği için Türkiye’ye gönderilmeyenler	26,150	68 %
Dublin (başka bir AB ülkesine transfer) nedeni ile Türkiye’ye gönderilmeyenler	5,378	14 %
Başka nedenlerle Türkiye’ye gönderilmeyenler	4,352	11 %
Türkiye’ye geri gönderilme olasılığı bulunanlar (güvenli üçüncü ülke)	2,478	6 %
Toplam	38,358	

2018 sonuna kadar geçen sürede (Mayıs başından Aralık sonuna kadar) güvenli üçüncü ülke ilkesi gereği başvurusu incelemeye kabûl edilmeyenlerin sayısının 2,478’ten 2,616’a çıktığını

²⁰ Yunan Sığınma Kurumu, [İstatistikî veriler \(28.02.2019 itibarıyla\)](#).

²¹ 4375 sayılı Sığınma Kanunu, [İngilizce tercüme](#), 14. maddenin 8. fıkrası.

²² Avrupa Komisyonu, Göç krizine dair bilgilendirme, 8 Mayıs 2018.

iletelim. Yani sekiz ayda listeye eklenenlerin sayısı sadece 138. Verilerden görüleceği üzere YSK *her yıl daha az* sayıda Türkiye'ye geri gönderilebilecek Suriyeli tespit edebiliyor.

Güveli üçüncü ülke ilkesi gereği sığınma başvurularının incelemeye kabûl edilmemesine yönelik kararlar (YSK)²³

Yıl	Karar sayısı
2016	1,305
2017	912
2018	399
	2,616

Suriye dışındaki ülkelerden gelen, durumu hassasiyet arz etmeyen veya Dublin Tüzüğü uyarınca başka bir AB üyesi devlete transferi söz konusu olmayan sığınmacıların başvurularına gelince; YSK bunları esastan inceleniyor. Verilen karar olumsuz ise ilgili kişi Türkiye'ye geri gönderiliyor. Bu noktada, adalarda esastan alınan tüm kararların yarısının menfi olduğunu hatırlatalım.

Tablo: Adalarda esastan değerlendirilen sığınma başvuruları, 20 Mart 2016 - 7 Mayıs 2018²⁴

Olumlu kararlar ²⁵	5,414
Olumsuz kararlar	5,206
	10,620

Başvuruları olumsuz neticelenen, dolayısı ile adalardan Türkiye'ye geri gönderilmesi gündeme gelen sığınmacıların çoğu itiraz kurullarının yolunu tutuyor.

Mart 2016 ile Mayıs 2018 arasında ilk derece kararlarına itiraz edenlerin sayısı 7,684: İlk derecede başvuruları incelemeye kabûl edilebilir bulunmayanlar 2,478 kişi. Esastan reddedilen başvuru sayısı 5,206. *İtiraz edenler* 6,136 kişi (yüzde 80). 7 Mayıs 2018'e kadar itirazı sonuçlananların sayısı da 3,098.

Başlangıçta, itiraz kurullarının genel eğilimi Suriyelilerin, -ilgililer açısından güvenli üçüncü ülke ilân edilecek- Türkiye'ye geri gönderilmesine izin vermemek yönündeydi. Ancak bu eğilim iki Suriyelinin sığınma başvurularına yönelik, ilk derecede alınan "incelemeye kabûl edilemez" kararını Yunan Danıştayının 22 Eylül 2017'de onamasından sonra değişti.²⁶ Bu tarihten sonra, genellikle, itiraz kurulları ilk derecede alınan esastan red kararlarını onamaya başladı.

²³ Yunan Sığınma Kurumu, [İstatistikî veriler \(28.02.2019 itibarıyla\)](#)

²⁴ Avrupa Komisyonu, Göç krizine dair bilgilendirme, 8 Mayıs 2018.

²⁵ Cenevre Sözleşmesi uyarınca "mülteci statüsü" veya "ikincil koruma". Yunanistan "insanî koruma" seçeneği sunmuyor.

²⁶ Sığınma Bilgi Veri Tabanı (AIDA), [Yunanistan ülke raporu](#), Mart 2018, s. 101-103. Eylül 2017 - 7 Mayıs 2018 arasında itiraz kurulları ilk derecede alınan tüm incelemeye kabûl edilemezlik kararlarını onadı. Bozulan ilk derece kararı sayısı Ağustos 2017'de 421'di. Sayı Mayıs 2018'de de aynıydı. Bakınız Avrupa Komisyonu, [AB-Türkiye Bildirisi'nin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeye dair yedinci rapor](#), 6 Eylül 2016, s. 6.

İlk derece kararlarına karşı adalarda yapılan itirazlar, 20 Mart 2016 - 7 Mayıs 2018²⁷

İtirazlar	6,136
- Karar bağlananlar	3,098
- Derdest olanlar	599
İlk derecede alınan incelemeye kabûl edilemez kararlarına itirazlar (Türkiye'ye geri gönderilmeye dair)	856
- Onanan ilk derece kararlarının sayısı (Türkiye'ye geri gönderilenler)	435
- Bozulan ilk derece kararlarının sayısı (mülteci statüsü verilenler/başvurusu tekrar ilk derece merciine gönderilenler)	421
İlk derece kararlarına esastan itirazlar (sığınma hakkına dair)	2,242
- Onanan ilk derece kararlarının sayısı (sığınma hakkı tanınmayanlar)	2,119
- Bozulan ilk derece kararlarının sayısı (sığınma hakkının tanınanlar)	123

Yunanistan'da başvurusu kabûl edilmeyenler için bir seçenek daha var: idarî istinaf mahkemesi. Ancak bu aşamada masraf artıyor. Ayrıca istinafa gitmek geri gönderme işlemini engelleyici mahiyette değil. En büyük sıkıntı ise bu aşamada karar çıkması için yıllarca beklemek gerekiyor.²⁸

Mayıs 2018'de Türkiye'ye geri gönderilmesi mümkün Suriyeli sayısı 435'ti. Aralık 2018 sonu itibarıyla ise geri gönderilen sayısı ise 36'da kaldı. Bu kişilerin sığınma başvurusu, itiraz kurulları tarafından incelemeye kabûl edilemez bulundu.²⁹ Fakat gerçek sebebi gözden kaçırmayalım: Nihâî bir karara varmak çok uzun zaman alıyor ve başvuru sahipleri bu süre zarfından adalardan çoktan gitmiş oluyor.

Aralık 2018 sonuna kadar Türkiye'ye geri gönderilen toplam 1,806 kişinin sadece yüzde 42'sini (yüzde 2'si ilk derecede, yüzde 40'ı itiraz kurullarınca) sığınma başvurusu müspet sonuçlanmayanlar oluşturuyor.³⁰ Diğerleri ise -basitçe söylemek gerekirse- vazgeçenler.

²⁷ Avrupa Komisyonu, Göç krizine dair bilgilendirme, 8 Mayıs 2018.

²⁸ Sığınma Bilgi Veri Tabanı (AIDA), [Yunanistan ülke raporu](#), Mart 2018, s. 50-51.

²⁹ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#)".

³⁰ BMMYK, Yunanistan'dan Türkiye'ye AB-Türkiye Bildirisi uyarınca geri gönderilenler, [31 Aralık 2018](#)".

Adalarda devam eden kabûl ve konaklama sorunları

*Kapasite ve adalardaki göçmen nüfûsu, 12 Mart 2019 itibarıyla (Yunan hükûmeti)*³¹

Ada	Doluluk	Kapasite
Midilli	7,264	4,050
Sisam	4,387	918
Sakız	1,647	1,310
İleryoz	1,174	1,096
İstanköy	887	1,005
Diğer	63	44
Toplam	15,422	8,423

Yunan adalarındaki kayıt ve barınma merkezleri tıka basa dolu. Midilli, Sakız, Sisam, İleryoz ve İstanköy'ün toplam kapasitesi 6,438. Ayrıca, BMMYK'nın tahsis ettiği, kayıt ve barınma merkezlerinin dışında bulunan 1,572 konaklama yeri var. İlâveten, sosyal destek kurumları ve STKlar tarafından da 285 konaklama yeri daha sunuluyor.³²

BMMYK'nın yanı sıra STKlar ve diğer ziyaretçiler kamplardaki şartları eleştiriyor. Sorunlar, kamplardaki nüfusun kapasiteyi aşmış olmasından güvenlik noksanına, sağlık ve psiko-sosyal destek hizmetlerine erişimdeki yetersizlikten iç karartıcı hijyen ortamına kadar geniş bir yelpazede dile getiriliyor.

Kapasitesinin dört katı mülteci ve göçmen barındıran Sisam'da, 1,500 kişi ısınma imkânlarından yoksun çadır ve barınaklarda yaşıyor.³³ BMMYK idarî ve lojistik kaostan dolayı umutsuz.³⁴ Oxfam ise, yakın tarihli bir sunumda da belirtildiği gibi, adalardakilerin durumunun "hassasiyetine" dikkat çekmekte ve bu insanların, kendilerini korumakla mükellef yetkililer tarafından "terk edilmiş" olmalarından yakınıyor.³⁵

³¹ Yunanistan Cumhuriyeti, Vatandaşların Güvenliğinden Sorumlu Bakanlık, [Doğu Ege adalarına dair ulusal durum göstergesi \(12/03/2019\)](#).

³² Yunanistan Cumhuriyeti, Vatandaşların Güvenliğinden Sorumlu Bakanlık, [Doğu Ege adalarına dair ulusal durum göstergesi \(12/03/2019\)](#).

³³ *The Guardian*, "[Yunanistan "yeni bir Midilli" olarak tasvir edilen adadan mültecileri transfer etmeye çabalıyor](#)", 22 Şubat 2019.

³⁴ BMMYK, [BMMYK Ege adalarındaki kabûl ve konaklama merkezlerindeki duruma Yunanistan'ın tarafından acil çözüm getirilmesini istiyor](#), 31 Ağustos 2018.

³⁵ Oxfam, [Korunmasız ve terk edilmiş](#), Basına yönelik bilgilendirme , 9 Ocak 2019.

Ana karaya transferler

BMMYK, durumları hassasiyet arz eden sığınmacıları ana karaya transferi noktasında Yunan makamlarına Haziran 2016'dan beri destek veriyor. Bu kişilerin sığınma başvuruları varış noktalarında inceleniyor.

BMMYK tarafından desteklenen Yunan adaları - ana kara transferleri (BMMYK)³⁶

	2016	2017	2018	2019
Ocak	-	1,168	2,337	1,555
Şubat	-	1,581	1,090	755
Mart	-	512	680	
Nisan	-	530	1,625	
Mayıs	-	775	1,087	
Haziran		907	994	
Temmuz		1,038	1,039	
Ağustos		1,945	1,547	
Eylül		1,323	2,600	
Ekim		2,067	2,255	
Kasım		2,128	3,060	
Aralık		3,195	3,600	
	3,790	17,169	21,914	
Bildiri sonrası toplam:			42,873	

Ancak, çok daha büyük sayıda transferin BMMYK desteği olmadan gerçekleştirildiğini belirtelim.³⁷

³⁶ 2016 veriler: BMMYK'nın, [Aralık 2017](#)'de yayınladığı Yunanistan bilgi notu, Haziran 2016'dan beri toplam 20,959 transfer gerçekleştiğini yazıyor. Bu sayıdan 2017'deki 17,169 transfer düşülünce 2016'da 3,790 transfer yapıldığı ortaya çıkıyor. 2017 verileri için: BMMYK'nın [Ocak](#), [Şubat](#), [Mart](#), [Nisan](#), [Mayıs](#), [Haziran](#), [Temmuz](#), [Ağustos](#), [Eylül](#), [Ekim](#), [Kasım](#), ve [Aralık](#) aylarında yayınladığı Yunanistan bilgi notları (veya Ege adaları bilgi notları); 2018 verileri için: BMMYK'nın [Ocak](#), [Şubat](#), [Mart](#), [Nisan](#), [Mayıs](#), [Haziran](#), [Temmuz](#), [Ağustos](#), [Eylül](#), [Ekim](#), [Kasım](#) ve [Aralık](#) aylarında yayınladığı Yunanistan bilgi notları (veya Ege adaları bilgi notları); 2019 verileri için: BMMYK'nın [Ocak](#) ve [Şubat](#) aylarında yayınladığı Yunanistan bilgi notları.

³⁷ BMMYK, [Ege adaları - Haftalık durum bilgilendirmesi 25 Şubat - 3 Mart 2019](#). Bu belgede toplam beş haftalık transferler listeleniyor. BMMYK desteği ile gerçekleşen transfer oranının yüzde 32 ile yüzde 67 arası değiştiği belirtiliyor.

Yunanistan'dan AB içerisinde yeni yerleşim yerlerine gönderilenler

2015 sonu ile Mart 2018 arasında, “uluslararası korumaya muhtaç olduğu aşikâr” 22,000 sığınmacı Yunanistan'dan diğer AB ve Schengen ülkelerindeki yeni yerleşim yerlerine gönderildi.

Yeni yerleşim yerlerine gönderme programı Eylül 2017'de sona erdi. Bu tarih itibarıyla sadece derdest vak'aların işlemleri neticelendirildi.³⁸ Söz konusu program uyarınca İtalya'dan diğer AB ve Schengen ülkelerine gönderilen sığınmacı sayısı 12,700.

Yunanistan'dan diğer AB ve Schengen ülkelerindeki yeni yerleşim yerlerine gönderilen sığınmacılar, 15 Mart 2018 (Avrupa Komisyonu)³⁹

Yeni yerleşim ülkesi	Sığınmacı sayısı
Almanya	5,391
Fransa	4,394
Hollanda	1,755
İsveç	1,656
Finlandiya	1,202
Portekiz	1,192
İspanya	1,124
İrlanda	1,022
Belçika	700
Norveç	693
Romanya	683
İsviçre	580
Litvanya	355
Lüksemburg	300
Letonya	294
Slovenya	172
Estonya	141
Malta	101
Kıbrıs	96
Hırvatistan	60
Bulgaristan	50
Slovakya	16
Çek Cumhuriyeti	12
Lihtenştayn	10
Toplam	21,999

Yunanistan'dan yeni yerleşim yerlerine gönderme uygulaması 4 Kasım 2015'te Suriye ve Irak uyruklu 30 sığınmacının Lüksemburg'a gönderilmesi ile başladı.⁴⁰ AB-Türkiye Bildirisi'nin Mart 2016'da yürürlüğe girmesine kadar, uygulamadan yararlanan insan sayısı 600'ü geçmedi. O tarihten sonra hızlı bir artış gözlemlendi. Böylece AB-Türkiye Bildirisi'nin ilk yılında yaklaşık 10,000 kişi yeni yerleşim yerlerine gönderildi. 2017'de bu sayı 11,700 oldu.

³⁸ Uluslararası koruma alanında İtalya ve Yunanistan'ın menfaatine olacak şekilde geçici tedbirler getiren [AB Konseyi Kararı \(EU\) 2015/1523, 14 Eylül 2015](#) ve [AB Konseyi Kararı \(EU\) 2015/1601, 22 Eylül 2015](#).

³⁹ Avrupa Komisyonu, [Üye devletlerin sığınmacıların AB içinde yeni yerleşim yerlerine gönderilmesi mekanizmasına katılımı](#), 30 Ekim 2018 itibarıyla.

⁴⁰ BMMYK, [İlk sığınmacılar Yunanistan'dan Lüksemburg'taki yeni yerleşim yerlerine gönderildi](#), 4 Kasım 2015.

Yunanistan'dan diğer AB üyelerindeki yeni yerleşim yerlerine göndermeler⁴¹

Kümülatif sayı	
4 Kasım 2015	30
15 Aralık 2015	64
12 Ocak 2016	82
15 Mart 2016	569
6 Aralık 2016	6,212
6 Ocak 2017	7,280
22 Mart 2017	10,324
22 Aralık 2017	21,711
7 Mart 2018	21,847
Mart 2018 sonu	21,999

Üç üye devlet (Avusturya, Macaristan ve Polonya) söz konusu uygulamaya katılmayı reddetti.⁴² Bazı ülkelerin ise katılmama hakkı vardı. Bunlardan Danimarka ve Birleşik Krallık katılmama yönünde tercih yaptı. İrlanda kendi isteği ile dahil oldu. Yunanistan ve İtalya ise muaf tutuldu.

Yunanistan'a göç yönetimi alanında sağlanan büyük çaplı destek

2015'ten bu yana, ülkedeki mülteci ve göçmenler ile ilgili harcanmak üzere Yunanistan'a toplam 2 milyar avroluk destek sağlandı.⁴³ Bu paranın 1.2 milyarı uluslararası kuruluşlara, 881 milyonu ise Yunan hükûmetine aktarıldı. Sağlanan destek üç alanı kapsıyor:

- 2014-2020 bütçe dönemi için, AB'nin Sığınma, Göç ve Entegrasyon Fonu (AMIF) ile İç Güvenlik Fonu'ndan (ISF) karşılanmak üzere, **ulusal çapta ve uzun vadeli programlara 613.5 milyon avro.**

AMIF, AB'nin sığınma mevzuatının yanı sıra, yasal göç, entegrasyon ve geri gönderme prosedürlerinin hayata geçirilmesinde işlevsel.⁴⁴ Yunanistan özelinde odak noktası, henüz çok genç olan sığınma kurumu ve itiraz kurullarının güçlendirilmesi ile birlikte, kabûl ve barınma şartlarının iyileştirilmesi ve entegrasyona yönelik çabaların desteklenerek artırılması.⁴⁵

ISF ise sınır denetimi ile sınır ötesi suçlarla mücadeleye yönelik bir fon.⁴⁶

⁴¹ Veriler çeşitli Avrupa Komisyonu belgelerinden temin edildi. Mevcut bağlantıları köprü olarak tarihlerin altına yerleştirdik. Geri kalan veriler, Avrupa Komisyonu'nun çeşitli tarihlerde güncellediği ve ESI tarafından değişik tarihlerde erişim sağlanan [Üye devletlerin sığınmacıların AB içinde yeni yerleşim yerlerine gönderilmesi mekanizmasına katılımı](#) adlı belgeden alındı.

⁴² Avrupa Komisyonu, [Üye devletlerin sığınmacıların AB içinde yeni yerleşim yerlerine gönderilmesi mekanizmasına katılımı](#), 30 Ekim 2018, erişim tarihi 14 Mart 2019.

⁴³ Avrupa Komisyonu, [Göç yönetimi - Yunanistan'a AB tarafından sağlanan malî destek](#), Şubat 2019.

⁴⁴ Avrupa Komisyonu, [Sığınma, Göç ve Entegrasyon Fonu \(AMIF\)](#), İnternet sitesi, erişim tarihi 14 Mart 2019.

⁴⁵ Yunan hükûmeti, [Ulusal Program AMIF](#), tarihsiz; BMMYK ve Avrupa Mülteci ve Sürgünler Konseyi, [AB Sığınma Göç ve Entegrasyon Fonu \(AMIF\) tarafından sağlanan fonların 2014 - 2018 arası ulusal düzeyde kullanımı](#), Şubat 2019.

⁴⁶ Avrupa Komisyonu, [İç Güvenlik Fonu \(ISF\) - Polis](#), İnternet sitesi, erişim tarihi 14 Mart 2019.

- **AMIF ve ISF çerçevesinde acil durum yardımı olarak 816.4 milyon avro:** Bu paranın 548.9 milyonu (yüzde 67) belirli projelerde kullanılmak üzere uluslararası kuruluşlara ve AB ajanslarına tahsisli.
- Aciliyet arz eden durumlarla karşı karşıya kalan ve olağanüstü bir baskı altındaki üye devletlere yardım etmek amacı ile kullanılan **Acil Destek Aracı'ndan 643.3 milyon avro:** 2016-2019 arasında bu fondan Yunanistan'a verilen para BM kurumları ve STKlar tarafından yürütülen projelere harcanmış bulunuyor.⁴⁷

Göç yönetimi için AB'nin Yunanistan'a sağladığı destek (Avrupa Komisyonu)⁴⁸
(milyon avro)

	Ulusal Programlar AMIF ve ISF	Acil Durum Yardımı AMIF ve ISF	Acil Destek Aracı	Toplam
Tahsis edilen	613.5	816.4	643.6	2,073.2
Harcanan	169.5	553.4	643.6	1,366.5

Tahsis edilen 2 milyar avronun 881 milyonluk bölümünün adresi Yunan hükûmeti. Acil Destek Aracı ile acil durum yardımlarından gelen fonların büyük bölümü ise uluslararası kuruluşlara ve STKlara veriliyor.

Yunanistan'daki idarî yetersizliklere dikkat çekilen veya desteklerden Yunan makâmlarınca eksik yararlandığı veya hiç yararlanılmadığından yakınılan basın haberi sayısı oldukça fazla.⁴⁹ Eylül 2018'de, AB'nin dolandırıcılıkla mücadele bürosu OLAF, "masrafı AB tarafından karşılanan ve Yunanistan'daki mültecilere verilmek üzere hazırlanan gıdaların dağıtımında yaşandığı iddia edilen usûlsüzlükler" ile ilgili inceleme başlattığını duyurmuş vaziyette.⁵⁰ Avrupa Sayıştay, Yunanistan ve İtalya'daki göç krizleri dolayısıyla AB tarafından sağlanan bütün desteğe yönelik malî denetim yapmakta.⁵¹ Daha önce yayınlanan bir raporunda Sayıştay'ın, 2017 başı itibarıyla, bu iki ülkedeki kayıt ve barınma merkezi uygulamasında ciddi noksanlar tespit ettiğini unutmayalım.⁵²

AB'nin acil durum yardımı sayesinde, Yunanistan'da hem belirli yerlerde hem de ülke çapında mülteci ve göçmenlere barınak, konaklama imkânı, gıda, sağlık hizmeti verilmesinin yanı sıra en hassas durumdakilere nakit yardımı yapılması; kayıt ve barınma merkezlerinin daha iyi hizmet sunabilmeleri için idarî açıdan desteklenmesi ve altyapının düzeltilmesi; deniz sınırlarının denetiminin iyileştirilmesi ve denizde kurtarma faaliyetlerinin geliştirilmesi; YSK'nın -ihtiyaç duyulan alanlarda- takviye edilmesi; Yunan polislerinin kapasitesinin arttırılması; mülteci çocuklara eğitim hizmeti götürülmesi; refakatçisiz çocukların korunması; menşe ülkelerine gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere yardım edilmesi ve 2015-2017 arası

⁴⁷ Avrupa Komisyonu, [AB içinde acil durum yardımı](#), 29 Ocak 2019.

⁴⁸ Avrupa Komisyonu, [Göç yönetimi - Yunanistan'a AB tarafından sağlanan malî destek](#), Şubat 2019.

⁴⁹ *The Guardian*, "[Yunanistan'ın Midilli'deki mültecilere yardım imkânı var, ancak bunu yapmaya niyeti var mı?](#)", 13 Eylül 2018; *Refugees Deeply*, "[Mülteci takımadası: Yunanistan'da neyin ters gittiğinin gerçek öyküsü](#)", 6 Mart 2017.

⁵⁰ *The Guardian*, "[AB fonlarının kötü kullanımı tartışmasının odağındaki yer: Midilli mülteci kampı](#)", 26 Eylül 2019.

⁵¹ Avrupa Sayıştay, [AB Göç Yönetimi: Kayıt ve barınma merkezleri ve daha fazlası](#), Yapılacak malî denetime dair bilgilendirme, Ocak 2019.

⁵² Avrupa Sayıştay, [Mülteci krizine AB'nin cevabı: Kayıt ve barınma merkezleri](#), Özel rapor, Sayı: 06/2017, 25 Nisan 2017.

hayata geçirilen, mültecilerin AB içinde yeni yerleşim yerlerine gönderilmeleri programının desteklenmesi gibi alanlarda, çok sayıda projeye fon sağlandı.

En kapsamlı acil durum programının adı Acil Durum Entegrasyon ve Konaklama Desteği (ESTIA). Söz konusu program dahilinde bazı yerler kiralanıyor ve mülteci ve sığınmacılara buralarda konaklama imkânı sunuluyor. Ayrıca nakit yardımı da yapılıyor. ESTIA şu ana kadar AMIF acil durum fonlarından ve Acil Destek Aracı'ndan 500 milyon avroya yakın para aldı.⁵³ Bu program sayesinde BMMYK Yunanistan genelinde, kiralanmış 4,457 kiralık daire ve 19 binada 26,186 kişiye konaklama imkânı sağlandı. Kasım 2015'ten bu yana, konaklama hizmetinden yararlananların toplamı ise 57,145 kişiye erişti.⁵⁴ Öte yandan mülteci ve sığınmacılara yapılan nakit yardımından Ocak 2019'da 63,853 kişi (30,762 aile) yararlandı. Nisan 2017'den bu yana toplam 102,732 kişi söz konusu yardımı aldı.⁵⁵

---

⁵³ ESTIA 2017'de 135.5 milyon avro, 2018'de 167.5 milyon avro ve 2019'da 190.5 milyon avro aldı. Avrupa Komisyonu, [Göç yönetimi - Yunanistan'a AB tarafından sağlanan mali destek](#), Şubat 2019; 2017 için: BMMYK, [Yunanistan - Konaklamaya dair güncel veriler - Şubat 2019](#).

⁵⁴ BMMYK, [Yunanistan - Konaklamaya dair güncel veriler - Şubat 2019](#).

⁵⁵ BMMYK, [Yunanistan - Nakit yardımı - Ocak 2019](#), 28 Şubat 2019.

Dublin Tüzüğü'nün Yunanistan'a yararı

Dublin Tüzüğü uyarınca Yunanistan, ülkeye giriş yapan tüm sığınmacıların başvurularını incelemekle mükellef. Bilahare başka AB ülkelerine düzensiz biçimde gidenler de Yunanistan'a geri gönderilmeli ve başvuruları YSK tarafından değerlendirilmeli.

Gerçekte ise durum farklı: Ocak 2011 tarihli bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının bu ülkedeki Kabûl ve barınma koşullarının yetersizliğini tescil etmiş olması nedeni ile AB ülkelerinin çoğu 2011-2016 yılları arasında Yunanistan'a Dublin transferlerini askıya aldı.⁵⁶

Avrupa Komisyonu Aralık 2016'da tüm üye devletlere söz konusu transferleri Mart 2017 itibarıyla **yeniden başlatma** tavsiyesinde bulundu.⁵⁷ Ancak AB ülkelerinin Dublin transferi başvurularını iletmeye başlamasına rağmen Komisyon'un Aralık 2016 tavsiyesinden bu yana sadece 24 kişi(!) Yunanistan'a geri gönderildi. 2013'ten bu yana toplam transfer sayısı ise 48'de kaldı.

Tablo: Dublin başvuruları ve Yunanistan'a transferler, Haziran 2013 - Şubat 2019 (Yunan Hükûmeti)⁵⁸

Yıl	Diğer AB üyelerinin Yunanistan'a Dublin başvuruları	Kabûl edilen başvurular	Transferler
2013	13	4	0
2014	49	19	2
2015	139	61	16
2016	5,797	2,236	6
2017	2,134	66	1
2018	9,142	233	18
2019 (-Şubat)	1,288	7	5
Toplam	18,562	2,626	48

Diğer taraftan Yunanistan Dublin sistemi sayesinde çok sayıda sığınmacıyı diğer AB üyesi devletlere gönderdi Bunların büyük miktarı (yüzde 77'si) aile birleşimi temelinde gerçekleşti.

Dublin başvuruları ve Yunanistan'dan transferler, Haziran 2013 - Şubat 2019 (Yunan Hükûmeti)⁵⁹

Yıl	Yunanistan'ın diğer AB üyelerine yaptığı Dublin başvuruları	Kabûl edilen başvurular	Transferler
2013	404	246	45
2014	1,114	837	506
2015	1,092	802	747
2016	4,878	3,214	935
2017	9,563	7,823	4,577
2018	5,211	2,648	5,460
2019 (-Şubat)	1,143	458	284
Toplam	23,405	16,028	12,554

⁵⁶ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, [Dublin davaları](#), Haziran 2016.

⁵⁷ [Üye devletlerin 604/2013 sayılı Tüzük uyarınca Yunanistan'a transferlere yeniden başlaması yönünde AB Komisyonu tavsiye kararı \(EU\) 2016/2256, 8 Aralık 2016.](#) 604/2013 sayılı III. Dublin Tüzüğü için [burayı tıklayınız](#).

⁵⁸ Yunanistan Cumhuriyeti, Göç Politikası Bakanlığı, [Yunanistan Dublin biriminin istatistikî verileri \(7.6.2013 -28.02.2019\)](#).

⁵⁹ Yunanistan Cumhuriyeti, Göç Politikası Bakanlığı, [Yunanistan Dublin biriminin istatistikî verileri \(7.6.2013 -28.02.2019\)](#).

Yunanistan'daki göçmenler nereye gitti?

Aşağıdaki hesaplardan da anlaşılacağı üzere, AB-Türkiye Bildirisi'ne ve Batı Balkanlar güzergâhının 8 Mart 2016'da kapanmasına rağmen, önemli sayıda mülteci ve göçmen Yunanistan'ı düzensiz biçimde terk ederek başka ülkelere gitti.

- BMMYK'ya göre 21 Mart 2016'da yani AB-Türkiye Bildirisi'nden üç gün, Batı Balkanlar güzergâhının devre dışı kaldığı söylenen tarihten ise iki hafta sonra, Yunanistan'da, 44,550'si ana karada, 5,538'i adalarda olmak üzere, toplam **50,100** mülteci ve göçmen vardı.⁶⁰
- 21 Mart 2016'dan 2018 sonuna kadar, deniz ve kara sınırlarından geçerek Yunanistan'a ulaşanların sayısı **121,500**.

*AB-Türkiye Bildirisi'nden Aralık 2018 sonuna kadar Yunanistan'a ulaşan göçmen sayısı
(BMMYK ve Yunan Polisi)*

Sınır	Düzensiz geçişler
Ege Denizi ⁶¹	84,210
Yunan-Türk kara sınırı ⁶²	27,444
Yunan-Bulgar sınırı ⁶³	6,769
Yunan-Makedon sınırı ⁶⁴	3,035
Toplam	121,458

Neticede varılan sayı **171,600**. Resmî verilere göre 31 Aralık 2018 itibarıyla ülkede tahminî **71,200** mülteci ve göçmen bulunuyor. Bunların 56,500'ü ana karada, 14,600'ü ise adalarda.⁶⁵ Fark **100,400**. Peki, bu insanlara ne oldu?

- AB-Türkiye Bildirisi'nden Aralık 2018'e kadar geçen sürede Yunanistan'dan çıkanların sayısına bakalım:

⁶⁰ BMMYK, [Avrupa Mülteci Acil Durumu: 21 Mart 2016 tarihi itibarıyla Yunanistan'da mültecilerin buldukları yerler](#).

⁶¹ BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 5 Mart 2019.

⁶² BMMYK, Mülteciler hakkında operasyonel veri portalı, [Yunanistan](#), erişim tarihi 5 Mart 2019. 2016 verilerini AB-Türkiye Bildirisi öncesi dönemi göz önünde tutarak düzelttik.

⁶³ Yunan Polisi, "Sınırlarda tespit edilen düzensiz yabancılar" [2016 ve 2017, Ocak - Haziran 2018](#), erişim tarihi 14 Mart 2019. Tüm 2018 yılını kapsayan veri olmamasından dolayı, Ocak - Haziran 2018 sayılarının iki katını kullandık. 2016 verilerini, AB-Türkiye Bildirisi öncesi dönemi göz önünde tutarak düzelttik. Arnavutların düzensiz geçişlerini döngüsel nitelik taşıdığı için hesaba katmadık.

⁶⁴ A.g.e.

⁶⁵ BMMYK, [Yunanistan bilgi notu 1-31 Aralık 2018](#).

AB-Türkiye Bildirisi'nden Aralık 2018 sonuna kadar Yunanistan'dan çıkan mülteci ve göçmenlerin çıkışlarının hangi çerçevede gerçekleştiğini gösteren dağılım

Uygulanan çerçeve	Yunanistan'dan çıkanların sayısı
AB-Türkiye Bildirisi	1,806
Yunanistan-Türkiye İkili Geri Kabul Protokölü ⁶⁶	600
Diğer zorunlu geri göndermeler ⁶⁷	14,182
Yardımlı gönüllü geri dönüş (UGÖ) ⁶⁸	14,000
Diğer AB ülkelerindeki yeni yerleşim yerlerine göndermeler ⁶⁹	21,999
Yunanistan'dan yapılan Dublin transferleri ⁷⁰	10,738
Toplam	63,325

- Yukarıdaki veriler uyarınca bu 100,400 kişiden Yunanistan'ı yasal yollarla terk edenlerin sayısı 63,300. Geri kalan ve haber alınamayan **37,100** kişinin ise, ülkeden düzensiz yollarla çıkmış olduğunu söylemek mümkün.

Söz konusu 37,100 sayısı Almanya, Avusturya ve Hollanda gibi AB üyesi ülkelerin -her ne kadar Batı Balkanlar güzergâhı kapandığı söylene de- kendilerine sığınmacıların gelmeye devam ettiğine dair paylaştıkları istihbarat ile örtüşmekte. Kaldı ki bu durum, Batı Balkanlar'da mülteci ve göçmenlerin yaptığı düzensiz yolculuklar hakkındaki basın haberleri ve Frontex'in Batı Balkanlar'dan AB'ye yasadışı geçiş verileri ile de desteklenmekte.⁷¹

⁶⁶ Avrupa Komisyonu, [AB-Türkiye Bildirisi'nin operasyonel uygulaması](#), 5Aralık 2018.

⁶⁷ Yunan Polisinin [2016](#), [2017](#) ve [Ocak - Haziran 2018](#) verileri temelinde ESI hesaplamaları. 2016 verilerini, hem AB-Türkiye Bildirisi öncesi dönemi ve eksik olan 2018 yılı ikinci yarısı verilerini göz önünde tutarak hem de Arnavutların döngüsel nitelik taşıyan düzensiz geçişlerini, UGÖ çerçevesindeki yardımlı gönüllü dönüşleri, AB-Türkiye Bildirisi çerçevesinde gerçekleşen geri göndermeleri ve Yunanistan-Türkiye İkili Geri Kabul Protokölü uyarınca gerçekleşen geri göndermeleri çıkartarak düzelttik.

⁶⁸ Programın başladığı Haziran 2016 ile Ocak 2019 arası yardımlı gönüllü geri dönüşlerin sayısı 14,439. Aralık sonuna kadar bizim tahminimiz 14,000 kişinin daha yardımlı gönüllü geri döneceği yönünde. UGÖ, [Dünya Haritası - Yunanistan'dan yardımlı gönüllü geri dönüşler](#), erişim tarihi 13 Mart 2019.

⁶⁹ Avrupa Komisyonu, [Üye devletlerin sığınmacıların AB içinde yeni yerleşim yerlerine gönderilmesi mekanizmasına katılımı](#), 30 Ekim 2018 itibarıyla.

⁷⁰ Yunanistan Cumhuriyeti, Göç Politikası Bakanlığı, [Yunanistan Dublin biriminin istatistikî verileri \(7.6.2013 -28.02.2019\)](#). 2016 verilerini AB-Türkiye Bildirisi öncesi dönemi göz önünde tutarak düzelttik.

⁷¹ Frontex 2018 yılında Batı Balkalar güzergâhı üzerinden gerçekleşen toplam 5,869 yasadışı geçiş tespit etti. Bu sayı 2017'de 12,179; Nisan - Aralık 2016 döneminde ise 21,612 idi. Ancak bu son sayıya, güzergâh kapandığı sırada Yunanistan'dan çıkmış ve bir Batı Balkan ülkesine ulaşmış olanlar da dahil. Frontex, [FRAN Quarterly, Quarter 4](#), Ekim-Aralık 2016, s. 8; Frontex, [2019 risk analizi](#), 20 Şubat 2019, s. 43.

Suriyelilerin Türkiye'den AB ülkelerine yeniden yerleştirilmesi

AB-Türkiye Bildirisi'nin bir diğer önemli ayağı, Ankara'ya destek sağlamak amacı ile, Suriyelilerin Türkiye'den doğrudan AB ülkelerine yeniden yerleştirilmesi. Bildiri sonrasında AB üyelerine yerleştirilen Suriyeli sayısı 18,100. Türkiye'de hâlihazırda tahminî 3.6 milyon Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapıyor.

Türkiye'den AB ülkelerine yeniden yerleştirilen Suriyeli mülteciler, 4 Nisan 2016 - 5 Aralık 2018 (Avrupa Komisyonu)⁷²

Üye devlet	Türkiye'den yeniden yerleştirilen Suriyeli sayısı
Almanya	6,447
Fransa	3,173
Hollanda	3,153
Finlandiya	1,342
Belçika	1,159
İsveç	1,072
İspanya	440
İtalya	327
Avusturya	210
Lüksemburg	206
Hırvatistan	152
Portekiz	142
Litvanya	102
Estonya	59
Letonya	46
Slovenya	34
Malta	17
Bulgaristan	13
Toplam	18,094

AB üyesi on devlet, ya siyasî sebeplerle ya da Schengen'e dahil olmadıkları için, yeniden yerleştirme yapmadı. Bunlar: Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, Polonya, Romanya, Slovakya ve Birleşik Krallık.

Türkiye'deki mülteciler için AB yardımı

Türkiye'deki mültecilere yardım başlığı, AB-Türkiye Bildirisi'nin başarı ile hayata geçirilen bir maddesi. Türkiye'de hâlihazırda yaklaşık 4 milyon mülteci bulunuyor. Bunların 3.6 milyonu Suriyeli.

AB, Ankara'ya mültecilere destek amacıyla 2016/17 için 3 milyar avro ve 2018/2019 için 3 milyar avro olmak üzere toplam 6 milyar avro vermeyi taahhüt etti. Bu paranın 4 milyarı AB bütçesinden 2 milyarı ise gayrisafi milli gelirleri oranında AB üyesi devletler tarafından karşılanıyor. Şubat 2019 itibarıyla söz konusu 6 milyarın:

- 4.2 milyarı tahsis edildi,
- bu tahsisin 3 milyarı projelere bağlandı,
- bunun da 2 milyarı ödendi.⁷³

⁷² Avrupa Komisyonu, [AB-Türkiye Bildirisi'nin operasyonel uygulaması](#), 5 Aralık 2018.

⁷³ Avrupa Komisyonu, [Türkiye'deki mülteciler için AB malî yardım programı](#), Bilgi notu, Şubat 2019.

AB'nin Türkiye'ye verdiği para, özellikle insanî yardım (yüzde 46), eğitim (yüzde 28), sağlık (yüzde 15) başlıklarında harcanıyor. Aynı zamanda, belediyelerin altyapı faaliyetleri (okullar, sağlık hizmetleri, su şebekesi, kanalizasyon sistemi ve çöp/atıkların toplanıp imhası) ve sosyo-ekonomik projeler (beceri geliştirme, meslekî eğitim) destekleniyor.⁷⁴

Projelerin büyük ekseriyetini BM Dünya Gıda Programı, BM Çocuklara Yardım Fonu, BMMYK ve Danimarka Mülteci Konseyi gibi uluslararası örgütler hayata geçiriyor.⁷⁵

Bugün itibarıyla elde edilen bazı sonuçlar şöyle:⁷⁶

- 1.5 milyon mülteciye Acil Sosyal Güvenlik Ağı (ASGA) programı çerçevesinde ve bir nakit çekim kartı vasıtasıyla her ay 120 TL (20 avro) ödeniyor. Bu parayı gıdadan ilaca istedikleri alanda harcayabiliyorlar. Faturalarını ödemede de kullanabiliyorlar. ASGA kartı ülkede bulunana en hassas durumdaki mülteci ailelerine veriliyor. (ASGA AB'nin bugüne kadar fonladığı en büyük insanî proje olma özelliğini taşıyor.)⁷⁷
- 410,000 mülteci çocuk, okula gitmeleri şartıyla maddî yardım alıyor. Okulu bırakmamaları için de ilâve destek sunuluyor. (Eğitim İçin Şartlı Nakit Transferi, EİŞNT). Miktarlar sınıfa ve cinsiyete göre, ayda 35 ile 60 TL (6-10 avro) arasında değişiyor.⁷⁸
- Türkçe dil dersi verilerek Türk eğitim sistemine dahil olmaları sağlanan mülteci çocuk sayısı 400,000. Yaşlılarını yakalayabilmeleri için açılan ek sınıflardan ve seviyelerini iyileştirmek için açılan destek sınıflarından yararlanan öğrenci sayısı ise 60,000. Ayrıca 136 adet yeni okul inşaatı devam ediyor.
- Temel sağlık hizmetinden yararlanan sayısı 5 milyondan fazla. Yaklaşık 650,000 mülteci çocuğa aşı yapılmış bulunuyor.

⁷⁴ Avrupa Komisyonu, [Türkiye'deki mülteciler için AB malî yardım programı](#), Bilgi notu, Şubat 2019.

⁷⁵ Projeler hakkında genel bilgi için, Avrupa Komisyonu, [Türkiye'deki mülteciler için AB malî yardım programı - Tahsisi yapılan, anlaşması imzalanmış ve ödemesi gerçekleştirilen projelerin listesi](#), 16 Ocak 2019.

⁷⁶ Avrupa Komisyonu, [Türkiye'deki mülteciler için AB malî yardım programı](#), Bilgi notu, Şubat 2019.

⁷⁷ EİŞNT, [EİŞNT kartı hakkında](#), İnternet sitesi, tarihsiz.

⁷⁸ Avrupa Komisyonu, [Türkiyede'ki mülteciler için AB malî destek programına yönelik teknik destek](#), Ekim 2018.